

۱۴۲۹۶۲۱

جمهوری اسلامی ایران
قوه قضائیه
سازمان بازرسی کل کشور

در راه کشوری عاری از فساد؛ اقدامات مبارزه با فساد در مالزی

بهمنه تدوین:

محمد ترمیز بن عبدالمناف ربیع بن کمار سن گوپتا

مترجم:

آیت باقری

مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد

۱۳۹۵

نشر علوم اجتماعی

سازمان بازرسی کل کشور

عنوان و نام پدیدآور: در راه کشوری عاری از فساد؛ اقدامات مبارزه با فساد در مالزی/ تهیه و تدوین [صحیح: ویراستاران] محمد ترمیزین عبدالمناف، جایانت هاگمارسن گوپتا؛ مترجم آیت باقری؛ [برای] مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد، مشخصات نشر: تهران: نشر علوم اجتماعی، ۱۳۹۵، مشخصات ظاهری: ۱۱۲ ص:، مصور، جدول، نمودار؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۰-۹۵۸۰۷-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیا

پادداشت: عنوان اصلی: anti - corruption initiatives : On the road to a corruption - free nation
in Malaysia, ۲۰۱۵

موضوع: فساد - مالزی -- پیشگیری

موضوع: Corruption -- Malaysia -- events

موضوع: شوه - مالزی -- پیشگیری

موضوع: Bribery -- Malaysia -- Prevention

موضوع: مالزی - سیاست - حکومت

موضوع: Malaysia -- Politics and government

شناسه افزوده: ترمیز، محمد ویراستار

شناسه افزوده: گوپتا، جایانت هاگمارسن ویراستار

شناسه افزوده: Gupta, Jayanta Kumar Sen

شناسه افزوده: آیت، باقری، ۵۸ مترجم

شناسه افزوده: سازمان بازرسی کل کشور، مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵/۲۵۴/۱۶۷۷۱ HV۶۷۷۱

رده بندی دیویی: ۳۶۳/۱۶۸۰۹۵۹۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۶۳۲۶۹

در راه کشوری عاری از فساد؛ اقدامات مبارزه با فساد در مالزی

تهیه و تدوین: محمد ترمیزین عبدالمناف، جایانت هاگمارسن گوپتا

مترجم: آیت باقری

طراح جلد: نیما رستمی

ویراستار و صفحه آرا: سمیه قاسمی

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد

تهران - خیابان طالقانی، تقاطع سپهبد قرنی، سازمان بازرسی کل کشور

طبقه ششم، شماره تماس: ۶۱۳۶۲۳۰۷

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به سازمان بازرسی کل کشور می‌باشد.

هرگونه انتشار مطالب آن بدون کسب اجازه از این سازمان، غیرمجاز است.

فهرست مطالب

۵	 مقدمه
۱۰	 سخنرانی که به یک هدف تبدیل می‌شود
۱۳	 کمیسیون مبارزه با فساد
۲۳	 ابزارهای قانونی
۳۵	 تقویت سلامت اداری و از بین بردن فساد در ارائه خدمات عمومی
۴۷	 حوزه‌های کلیدی نتیجه بخش مبارزه با فساد
۶۳	 مبارزه با تقلب در بخش خصوصی
۸۵	 پشتیبانی سازمان‌های مردم‌نهاد در مبارزه با فساد
۹۵	 حمایت‌های جهانی از مبارزه با فساد

مقدمه

مبارزه با فساد اداری و اقتصادی در بسیاری از کشورهای جهان به یک موضوع مهم حاکمیتی تبدیل شده است. کشورها با استفاده از ظرفیت‌های بومی و داخلی خود اقداماتی را به منظور کنترل و مهار این معضل انجام داده‌اند. کشور مالزی نیز از این امر مستثنا نبوده و در دهه گذشته با ایجاد اصلاحاتی در قوانین و مقررات خود به تأسیس نهاد مبارزه با فساد اقدام کرده تا از طریق همکاری میان نهادهای حاکمیتی خود، ریشه اقدامات فسادآلود در نظام اداری‌اش را بخشکاند.

مالزی با ۲۵ میلیون نفر جمعیت از نژادها و اقوام مالایایی، چینی و هندی، پس از استقلال در سال ۱۹۵۷ و به‌ویژه طی سه دهه اخیر در زمینه‌های مختلف تحولات بسیار داشته و در امور اداری، اقتصادی و صنعتی به پیشرفت‌های قابل توجهی دست یافته است که بدون مبارزه‌ی حساب‌شده و مستمر با فساد اداری امکان‌پذیر نبوده است. در این دهه استقلال قوای سه‌گانه مقننه، مجریه و قضائیه، پیش‌بینی‌شده است و طبق قانون زادهایی ذیل قوه اجرایی، مسئولیت آموزش عمومی و ترویج مشارکت مردم در مبارزه با فساد و تخلفات اداری و نظارت بر عملکرد سازمان‌های دولتی را به عهده دارند. رسیدگی به موارد فساد و تعقیب و محاکمه متخلفان دو مقوله مستقل از هم است که در دایره‌ی مسئولیت‌های قوای اجرایی و قضایی انجام می‌پذیرد. از مجموعه تلافی‌ها و عواقب‌های مالزی در زمینه مبارزه با فساد چنین برمی‌آید که این کشور همواره دست‌به‌ریبان مشکلات ناشی از فساد اداری بوده، لیکن ضرورت شناسایی، درک و مبارزه با آن را لازم به بسترسازی مناسب برای رشد و توسعه ملی تلقی کرده است و بدین منظور اقدامات مستمر و مؤثری را به عمل آورده و مبارزه با فساد را به موازات برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌های توسعه در زمینه‌های مختلف در دستور کار خود قرار داده است. بازجویی اخیر مقامات کمیسیون مبارزه با فساد از نخست‌وزیر مالزی، نجیب تون رزاق، به اتهام صدها میلیون دلار اختلاس و تعداد محکومان پرونده‌های فساد و در کنار آن، حضور فعال مالزی در مجامع بین‌المللی، همگی از عزم جدی دولت‌مردان مالزی در مبارزه با فساد حکایت دارد.

نویسنده کتاب «در راه کشوری عاری از فساد؛ اقدامات مبارزه با فساد در

مالزی» به بررسی سابقه اقدامات مبارزه با فساد مالزی از دوران استعمار تا حال حاضر می‌پردازد. اقداماتی که مالزی بدون آن‌ها نمی‌توانست به الگویی موفق برای کشورهای در حال توسعه بدل شود. از جمله راهبردها و اقدامات اساسی دولت مالزی که در این کتاب آمده است، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

تشکیل کمیته نظارت بر سلامت اداری

نهاد مبارزه با فساد، راهبردی را تحت عنوان «دورنما و مأموریت نهاد مبارزه با فساد» برای تحقق طرح هشتاد و دو ساله به دولت ارائه کرد که به تصویب و تشکیل کمیته نظارت بر سلامت اداری منجر شد و هدف آن حل ضعف‌های مدیریت و خدمات عمومی هماهنگ و بر خورده با سوءاستفاده از موقعیت‌های سازمانی بود.

به منظور هدایت و کنترل بیشتر فعالیت‌های یکپارچه‌سازی مدیریت برای کمیته‌های تعریف شده در سطوح مختلف، مناسبت آن‌ها به صورت دستور کار مشترکی بیان شده است و هر کدام در سطح خود به موضوعات زیر می‌پردازند:

۱. بررسی و اصلاح قوانین و مقررات: شناسایی، بررسی و پیشنهاد بازنگری و اصلاح قوانین و مقررات سازمان و تجدید نظر در موارد کهنه‌شده و مشکل‌ساز، به منظور غلبه بر ضعف‌های مدیریتی و بهبود کنترل و یاد، سوءاستفاده از موقعیت و سوء رفتار کارمندان به ویژه در مدیریت امور مالی.
۲. بررسی و اصلاح سیستم‌ها و رویه‌های کاری: شناسایی، بررسی و وظایف عمده سازمانی و ارزیابی سیستم‌ها، رویه‌ها و کنترل‌های سازمانی، پیشنهاد تغییر و اصلاح آن‌ها به مسئولان ذی‌ربط با هدف افزایش کارایی، شفافیت و پاسخ‌گویی در خدمات و پیشگیری از فساد، سوءاستفاده از موقعیت و سوء رفتار کارمندان.

۳. تعیین ارزش‌های متعالی و اصول رفتاری: همه سازمان‌ها برای افزایش همبستگی بین کارکنان و کسب احترام بیشتر، خود باید نسبت به تعیین ارزش‌های اخلاقی مطلوب محیط، آموزش و تلقین آن‌ها به کارمندان اقدام نمایند. اصول رفتاری که بیانگر استانداردهای رفتاری مورد انتظار از کارکنان باشد، نظم و همبستگی آن‌ها

را افزایش می‌دهد. البته همسویی بیشتر این ارزش‌ها و اصول با قوانین، احتمال موفقیت را بالا می‌برد.

۴. تشویق کارکنان: لازم است تا ضوابط تشخیص و تشویق افراد دارای بهره‌وری بالا و کسانی که با تکیه بر اعتقادات دینی و با انجام فعالیت‌های داوطلبانه، ارزش‌های مطلوبی را به نمایش می‌گذارند و سرانجام افرادی که سوء مدیریت و اعمال خلاف را در سازمان خود به نهاد مبارزه با فساد گزارش می‌دهند، تدوین و اعلام شود.

۵. اقدامات تنبیهی و اصلاحی: بی‌تفاوتی در مقابل اعمال خلاف قوانین و مقررات، موجب از دست رفتن سازوکار کنترل داخلی می‌شود. کمیته نظارت بر سلامت اداری باید مطمئن شود که رویه‌هایی برای برخورد با این موارد وجود دارد. باید به کارکنان تفهیم شد اقدامات آلوده به فساد و سوء رفتار عواقب بدی دارد. رؤسای سازمان‌ها باید سبک رفتاری کارکنان خود را تحت نظر داشته و قبل از بروز اشکال، اقدام مقتضی به عمل آورند.

۶. تعریف نقش مدیران: اطمینان یافتن از اجرای دستور کار کمیته‌ها و رسیدن به اهداف مورد نظر مستلزم ایفای نقش رؤسای سازمان‌ها در ترویج عملی فرهنگ کاری مؤثر، انضباط و فرهنگ همبستگی سازمانی است. آنان باید همانند پدر خانواده احساس وظیفه کرده و مطمئن شوند در سازمان آن‌ها همه چیز به درستی و طبق مقررات انجام می‌گیرد. رؤسای سازمان‌ها و کمیته‌ها باید دست‌کم هر سه ماه یک‌بار تشکیل جلسه داده و علاوه بر بررسی وضعیت پیشرفت کارهای حوزه خود، نتیجه را به صورت گزارش پیشرفت کار به کمیته بالاتر ارائه کنند.

۷. اجرای کنترل‌های داخلی: همه سازمان‌ها باید دارای سازوکار مناسبی برای کنترل‌های داخلی باشند به طوری که کارکنان را به رفع اشکال تشویق کنند؛ امری که مستلزم نظارت مستمر است. وجود کنترل‌های مؤثر داخلی لازمه حفظ و توسعه فرهنگ صداقت و همبستگی و اطمینان به مدیریت خوب هر واحد سازمانی است.

تبیین مفهوم فساد در قوانین (قانون ضدفساد ۱۹۹۷)

تعریف و تبیین مفهوم فساد در قوانین از فعالیت‌های اساسی کشور مالزی در راستای مبارزه عملی با فساد اداری بوده است. در این زمینه قوانین و مقرراتی به شرح زیر تهیه و تدوین شده است:

- قانون مقابله با فساد ۱۹۶۱
- تصویب‌نامه شماره ۲۲ سال ۱۹۷۰ دولت
- قانون اداره ملی بازرسی ۱۹۷۳
- قانون مبارزه با فساد ۱۹۸۲
- قانون مبارزه با فساد ۱۹۹۷

این تغییرات و اصلاحات، قوانین ضدفساد را می‌توان نشانه جدی بودن حکومت مالزی در مبارزه قانونی با فساد و نیز به دفع نقص و شفافیت بیشتر قوانین دانست.

قانون مبارزه با فساد ۱۹۹۷ فاسد جرمی است که از تلفیق قوانین قبلی و با عنایت و تحلیل تجارب عملی کشور مالزی، در مبارزه با فساد اداری به‌دست‌آمده و جایگزین همه آن‌ها شده است. این قانون به‌صورت کتابی به زبان انگلیسی در ۵۹ صفحه انتشار یافته است. در این قانون، موارد مرتبط با رشوه و سوءاستفاده از موقعیت سازمانی از مصادیق بارز فساد معرفی شده‌اند.

تأسیس نهاد مبارزه با فساد

این نهاد هم‌اکنون طبق قانون مبارزه با فساد ۱۹۹۷ و ذیل دفتر نخست‌وزیر مالزی، مبارزه مستمر با فساد اداری را انجام می‌دهد. وظایف اصلی آن عبارت‌اند از:

الف) ایجاد دفتر شکایات مردمی

این دفتر با تهیه و ارائه گزارش‌های تحلیلی از تعداد و تنوع شکایات رسیده از سازمان‌های دولتی و خدمات عمومی و چگونگی اقدامات انجام‌یافته و برخوردهای آن‌ها با شکایات مردم، بازخوردهای لازم را در اختیار کمیته شکایات مردمی دولت قرار می‌دهد. به‌این ترتیب اعضای دولت و نخست‌وزیر می‌توانند با استفاده از این اطلاعات، نسبت به انجام اصلاحات موردنیاز

در سازمان‌های تابعه دولت، تصمیم‌گیری کنند. ضمن اینکه گزارش‌های این دفتر منتشر شده و از طریق مطبوعات به اطلاع عموم می‌رسد و مسئولان سازمان‌ها نیز نمی‌توانند نسبت به شکایات بی‌تفاوت بمانند.

ب) ایجاد مرکز برنامه‌ریزی مدیریت و نوسازی اداری مالزی

هدف این مرکز خدمات‌رسانی به واحدها و مؤسسات تولیدی و هماهنگی و برنامه‌ریزی پروژه‌های توسعه سیستم‌ها است.

این مرکز مالزی به‌عنوان یک نمونه مطالعاتی در زمینه اقدامات مبارزه با فساد موردتوجه قرار می‌گیرد، خود مسأله‌ای است که نباید از کنار آن گذشت. مالزی کشور نسبتاً کوچکی است که هنوز نیم‌قرن از تاریخ استقلال و شکل‌گیری‌اش به شکل کنونی سپری نشده است. تا چند دهه قبل، دور مواد اولیه خام به‌خصوص قلع و کائوچو تنها منبع عمده درآمد اقتصادی مالزی بود. چهار دهه قبل، مالزی یک کشور نیمه جنگل‌نشین محسوب می‌شد و مردمش دارای زندگی سطح متوسط مائینی بودند و اختلافات سرزمینی و مرزی با کشورهای نوظهور دیگر در منطقه و تعارضات چند قومی نژادی یا به تعبیر روشن‌تر چندملیتی مردمش در داخل، بحران‌های مهمی را به این کشور تحمیل می‌کرد.

اما هیچ‌کدام از این ویژگی‌های تاریخی مانع آن نشد که مالزی، امروزه به‌عنوان یک بازیگر بسیار مهم در آسیا، در جهان اسلام، در میان پیران جهان، در میان کشورهای دارای اقتصاد برتر و در میان صادرکنندگان تکنولوژی ارتباطات جهان مطرح نباشد. مالزی کشوری مدعی توسعه سازگار با فرهنگ و تمدن بومی خود است و به‌عنوان یک الگوی توسعه در میان کشورهای اسلامی و در کشورهای آسیایی موردتوجه قرار گرفته است.

نظر به اشتراکات فرهنگی - اقتصادی بین ایران و مالزی همانند برخورد ایران از اقتصاد درحال توسعه و پیگیری توسعه اقتصادی بر مبنای ارزش‌های اسلامی، مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد امیدوار است انتشار کتاب حاضر و معرفی آخرین دستاوردها، ابزارها و برنامه‌های مبارزه با فساد مالزی، زمینه آشنایی بیشتر مسئولان و برنامه‌ریزان توسعه و مبارزه با فساد را با تجربیات مالزی در حوزه مبارزه با فساد فراهم آورد.

مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری

و مبارزه با فساد